

Putopis kao forma komuniciranja turističkih destinacija suvremenom turistu

Vinković, Luiza

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:896007>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-09**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 230/NOV/2022

Putopis kao forma komuniciranja turističkih destinacija suvremenom turistu

Luiza Vinković, 0336041158

Koprivnica, rujan 2022. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo

STUDIJ preddiplomski sveučilišni studij Komunikologija, mediji i novinarstvo

PRISTUPNIK Luiza Vinković

MATIČNI BROJ 0336041158

DATUM 6. 9. 2022.

KOLEGIJ Vizualna komunikacija i novi mediji

NASLOV RADA Putopis kao forma komuniciranja turističkih destinacija suvremenom turistu

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU Travelogue as a means of conveying tourist destinations to a modern tourist

MENTOR Luka Daniel Borčić

ZVANJE doc. art.

ČLANOVI POVJERENSTVA

1. izv.prof. dr. sc. Iva Rosadna Žigo, predsjednica
2. prof. dr. sc. Marina Biti, članica
3. doc. art. Luka Daniel Borčić, mentor
4. doc. dr. sc. Željka Bagačić, zamjenska članica
- 5.

Zadatak završnog rada

BR. 230_NOV_2022

OPIS

Tema ovog završnog rada je putopis, a zadatak rada je analizirati putopise iz zbirke "Travelogues" autora Paula F. Uhlira te ukratko prikazati početke putopisa, vizualne elemente i doživljaje, sve prednosti i mane u odabranim putopisima. Na samom kraju ovog završnog rada nalazi se i osobni putopis putovanja u Portugal. Pristupnica u radu želi dokazati sljedeće pretpostavke:

- koje su prednosti i mane putopisa;
- je li putopis obogaćen vizualnim događajima i elementima;
- jesu li popraćeni fotografijama i videozapisima;
- obuhvaća li sadržaj putopisa elemente istinitosti i zanimljivosti.

U radu je potrebno:

- ukratko objasniti pojam putopis;
- provođenje analize navedenih putopisa;
- istaknuti sve prednosti i mane, sadržaj, vizualne doživljaje;
- predložiti osobni putopis kao primjer zanimljivog putopisa popraćen vizualnim elementima.

ZADATAK URUČEN

6.9.2022

POTPIS MENTORA

Sveučilište Sjever

Komunikologija, mediji I novinarstvo

Završni rad br. 230/NOV/2022

Putopis kao forma komuniciranja turističkih destinacija suvremenom turistu

Student

Luiza Vinković, 0336041158

Mentor

Luka Borčić, doc. art.

Koprivnica, rujan 2022. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo		
STUDIJ	preddiplomski sveučilišni studij Komunikologija, mediji i novinarstvo ☐		
PRISTUPNIK	Luiza Vinković	MATIČNI BROJ	0336041158
DATUM	6. 9. 2022.	KOLEGIJ	Vizualna komunikacija i novi mediji
NASLOV RADA	Putopis kao forma komuniciranja turističkih destinacija suvremenom turistu		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Travelogue as a means of conveying tourist destinations to a modern tourist		
MENTOR	Luka Daniel Borčić	ZVANJE	doc. art.
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. izv.prof. dr. sc. Iva Rosadna Žigo, predsjednica		
	2. prof. dr. sc. Marina Biti, članica		
	3. doc. art. Luka Daniel Borčić, mentor		
	4. doc. dr. sc. Željka Bagarić, zamjenska članica		
	5. _____		

Zadatak završnog rada

BROJ	230_NOV_2022
OPIS	<p>Tema ovog završnog rada je putopis, a zadatak rada je analizirati putopise iz zbirke "Travelogues" autora Paula F. Uhlira te ukratko prikazati početke putopisa, vizualne elemente i doživljaje, sve prednosti i mane u odabranim putopisima. Na samom kraju ovog završnog rada nalazi se i osobni putopis putovanja u Portugal. Pristupnica u radu želi dokazati sljedeće pretpostavke:</p> <ul style="list-style-type: none">- koje su prednosti i mane putopisa;- je li putopis obogaćen vizualnim događajima i elementima;- jesu li popraćeni fotografijama i videozapisima;- obuhvaća li sadržaj putopisa elemente istinitosti i zanimljivosti. <p>U radu je potrebno:</p> <ul style="list-style-type: none">- ukratko objasniti pojam putopis;- provođenje analize navedenih putopisa;- istaknuti sve prednosti i mane, sadržaj, vizualne doživljaje;- predložiti osobni putopis kao primjer zanimljivog putopisa popraćen vizualnim elementima.

ZADATAK URUČEN

6.9.2022

POTPIS MENTORA

Predgovor

Želja za putovanjem u daleke krajeve nadahnjuje ljude koji vole putovati, pisce, znanstvenike, istraživače i sl. Pretpostavka je kako se u ljudskoj naravi skriva žudnja za istraživanjem i spoznajom novog. Putopis je nastao upravo zahvaljujući putovanjima i istraživanjima ljudi. On je zapravo detaljan opis autorovog putovanja, a pojavio se istovremeno kada se pojavila književnost. Putopis od samih začetaka osvaja publiku, a u današnje je vrijeme stekao veliku popularnost. Ljudi koji vole putovati, vole pričati i pisati o svojim putovanjima u različitim medijima, na društvenim mrežama, blogovima i drugdje. Putopis kao žanr ne može pasti u zaborav, već putuje i prilagođava se novim medijima. Kao posljedica toga pojavio se pojam „influencer“, a ubrzo nakon toga pojavio se i pojam „vlog“. „Vlog“ ima sličnosti s putopisom. On je zapravo blog, ali u obliku videozapisa (video blog) u kojemu ljudi prikazuju svoje putovanje. U novim medijima su se putopisni tekstovi zamijenili fotografijama i videozapisima. Prema tome, putopis obavezno mora sadržavati popratne materijale kao što su fotografije i/ili videozapisi. Na taj način putopis postaje interaktivan i atraktivan sadržaj, a čitatelja istovremeno informira i privlači.

Zahvala

Ovim putem želim izraziti zahvalu profesoru doc. art. Luki Borčiću na prihvaćenom mentorstvu. Tijekom konzultacija i pisanja završnog rada uvijek je bio od velike pomoći, dijelio savjete i bio strpljiv. Bez njega ne bih mala priliku prikazati svoje viđenje Lisabona. Stoga mu još jednom veliko hvala na pruženoj prilici, na tome što me uvijek inspirirao za nove ideje i motivirao od samog početka pisanja ovog završnog rada. Također, želim zahvaliti profesorici doc. dr. sc. Lidiji Dujić na velikoj pomoći uvijek kada je bilo potrebno.

Također, želim se zahvaliti svim profesorima i asistentima na prenesenom znanju, motivaciji i inspiraciji da budemo uspješni i na svim lijepim trenucima u ove tri godine.

Hvala Vam.

Sažetak

Putopis kao žanr ne gubi svoje čari, već se preobražava putem novih medija i bilježi svoj rast i preobrazbu. Primjerice, web stranice Putoholicari.rtl.hr i Putopisa.info imaju razne ponude putopisa koji postaju popularniji među „putoholičarima“. Kako svaki žanr ima svoju ciljanu publiku, ima je i putopis čiji čitatelji žude za autorovim zapažanjima s različitih putovanja te novim podacima o kulturama i tradicijama drugih zemalja. Svrha putopisa je informirati ljude o nekoj destinaciji, ali i zabaviti i potaknuti čitatelja da se odvaži na svoje buduće putovanje. Ovaj završni rad prikazuje i analizira četiri putopisa iz različitih perspektiva: u kojoj mjeri su oni zanimljivi, sadrže li dovoljno vizualnih elemenata, u kojim medijima se pojavljuju, koje su prednosti i nedostaci putopisa. Prikazuje se autorovo književno stvaralaštvo te recepcija nove okoline. U interesu je čitatelju pokazati kako su putopisi dobra alternativa za upoznavanje neke nove destinacije i za planiranje sljedećeg putovanja.

Ključne riječi: putopisi, analiza, vizualni doživljaji, Lisabon, drugačija perspektiva

Abstract

Travel writing as a genre does not lose its charms, but is transformed through new media and records its growth and transformation. For example, the websites Putoholicari.rtl.hr and Putopisa.info have various travelogue offers that are becoming more popular among "travelaholics". As each genre has its target audience, there is also a travelogue whose readers crave the author's observations from various travels and new information about the cultures and traditions of other countries. The purpose of a travelogue is not only to inform people about a destination, but also to entertain and encourage the reader to venture on a future journey. This final paper presents and analyzes four travelogues from different perspectives: to what extent are they are interesting, whether they contain enough visual elements, in which media they appear and what the advantages and disadvantages of travelogues are. The travelogues show the author's literary creativity and the perception of the new environments. The goal is to show the reader to show how travelogues are a good alternative to getting to know new destinations and to planning the next trip.

Keywords: travelogues, analysis, visual experiences, Lisbon, different perspective

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Počeci putopisa	3
2.1. Putopis u novinarstvu	5
3. Glavni dio - analiziranje putopisa	6
3.1. Egipat	7
3.2. Mongolia	10
3.3. Tahiti	13
3.4. Tunis.....	16
4. Osobni putopis „Šetnja Lisabonom“	19
5. Zaključak.....	25
6. Literatura.....	28
7. Popis slika	29

1. Uvod

Većina ljudi voli putovati u druge zemlje i istraživati nešto novo budući da je u njihovoj naravi neka žudnja za istraživanjem. Putovanje je neprestana izmjena trenutne lokacije koja nikad ne prestaje, već se odvija neprestano. Posljedica za ispunjavanjem ljudske težnje za istraživanjem nepoznatog jest doba velikih geografskih otkrića. U to je vrijeme u Portugalu princ Henrik Pomorac (port. Infante Dom Henrique de Avis) inicirao poznatu eru „velikih portugalskih pomorskih otkrića“. Pod njegovim vodstvom Portugalci su otkrili otočja Madeiru i Azore te ih kolonizirali.

Cilj putovanja je i danas istraživanje novih zemalja u kojima do sada nismo bili, a na neki način služe kao bijeg od stvarnosti i problema te kao odmor. Iza svakog putovanja stoje različite osobe s različitim interesima i ciljevima koji se mijenjaju iz dana u dan, kao i u povijesti. Putopisi i putovanja postoje već neko dulje vrijeme, ali se mijenjaju razmišljanja i stavovi o putopisnim tekstovima u današnjem društvu. Stoga, putopisi u svojim tekstovima koriste putovanja kao podlogu, a ne aktualan događaj. Osim u književnosti, putopisi se pojavljuju i u novinarstvu i u medijima. Putopis kao žanr može biti promatran s gledišta različitih područja znanosti, ali zasebno se proučava kao književna vrsta te kao novinska vrsta. U medijima se putopisi proizvode kao televizijski programi odnosno televizijski dokumentarci i/ili serijali. Na televiziji većinom prikazuju kulinarske, zemljopisne, avanturističke i kulturološke podvrste putopisa. Pojava televizije u Republici Hrvatskoj bila je 15. svibnja 1956. koja je kroz godine imala veliku ulogu u svim sektorima. Uz pojavu televizije i napredne tehnologije veže se aspekt „viralno“ odnosno nešto što postaje preko noći vrlo popularno. U posljednjih nekoliko godina prikazana putovanja putem putopisa u medijima, na televiziji i na internetu uvelike su pridonijela u oglašavanju i promoviranju prikazanih destinacija putnicima i turistima. Putopisi su stekli veliku popularnost te su sve više i medijske organizacije uključene u to. Shodno tome, novinarski i medijski stručnjaci svoju pažnju su fokusirali na putopise koji iz godine u godinu doživljavaju popularnost među čitateljima i u javnosti. Putopisni tekstovi dostupni su i u tiskanom i digitalnom obliku u kojima znatiželjni putnici prikupljaju željene informacije i savjete o putovanjima. „Putopisno novinarstvo polje je s jedinstvenim okolnostima, ali i područje koje odražava iskušenja i nevolje medijske industrije u cjelini.“ (prijevod Hanusch, Fürsich 2014:15) Međutim, ni putopis nije izuzet od društvenih mreža. Putem različitih društvenih mreža pojavljuju se svakodnevno razne verzije putopisa, kratke i duge. Svaki žanr kroz godine se suočava s promjenama, ni putopis nije izuzetak tome. Promjene u putopisu uočavaju se kada se poneki putopisi uspoređuju s turističkim putovanjima i brošurama, ali su opisani s više detalja i s manje objektivnosti. Pojavljuje se i problematika načina pisanja putopisnih tekstova kod objektivnosti i subjektivnosti. Većina

putopisa pisana je subjektivno, jer sadržava perspektivu putovanja, osjećaje i vizualne elemente doživljene tijekom putovanja.

Ovaj završni rad sadržava četiri putopisa koji govore o putovanjima autora u četiri zemlje, a to su Egipat, Mongolija, Tahiti i Tunis. Zahvaljujući ponovljenom putovanju u Lisabon, nastao je osobni putopis u kojemu je opisana šetnja dijelom Lisabona prepuna emocija i opisa događaja potaknutih vizualnim doživljajima, ali i upijenima svim ostalim osjetilima. Koncept rada podijeljen je na pet dijelova. Prvi dio rada je uvod u temu završnog rada. Drugi dio ukratko definiranje putopisa i njegove početke. Treći dio rada zapravo je glavni dio rada, a to je analiza četiriju suvremenih putopisa. Četvrti dio rada je osobni putopis nazvan „Šetnja Lisabonom“. Peti dio rada je zaključak i kratki osvrt na obrađenu temu.

2. Počeci putopisa

Teško se može odrediti početak i samu pojavu putopisa. Međutim, putopisi datiraju iz daleke prošlosti, ali tijekom godina postaju sve popularniji. Smatra se kako su se počeci putopisa obično vezali uz antičke izvore. Prvi zabilježeni opis putovanja nalazi se u Starom Zavjetu u kojem je prikazano Mojsijevo putovanje u tzv. Obećanu zemlju. Putopis kao književnu vrstu može se definirati u širem smislu kao dokumentarni format koji sadržava opis raznih događaja, kultura i tradicija, vlastite osjećaje, vizualne elemente te ljude o kojima je pisac pisao i doživio ih tijekom nekog putovanja.

„Putovanje se može pojaviti kao povratak, preobrazba, potraga, istraživanje ili sazrijevanje, a može poprimiti i oblike tumačenja simbolične ili alegorijske strukture svijeta, života svetaca, hodočašća, procesa spoznaje i društvene analize.“ (Duda, 1998: 43)

Također, putopis sadrži u sebi i element avanturizma koji se uočava već na samom početku putopisa koji priča o putovanju u daleku zemlju. Stoga, putopis ima fokus na putovanje, a ne na sadašnjim događanjima. U svojoj strukturi može sadržavati stilska izražajna sredstva kako bi pisac očarao čitatelja, popraćen je vizualnim materijalima (fotografija, videozapis, letci itd...). Jedna od bitnijih stavki pisanja putopisa jest autentičnost. Pisac u putopisu prenaša svoje doživljaje, iskustva koje je doživio tijekom putovanja. „Sustav književnopovijesne retorike putopisa obuhvaća sedam međusobno komplementarnih odrednica. To su obrazloženje (okvir), 7 itinerarij, subjekt putopisnoga diskurza, leksikon, dotematizacija, priča i naslovljenik“ (Duda, 1998: 92). S književno-znanstvenog gledišta putopis je žanr koji opisuje samu kulturu putovanja koja je popraćena s mnogo paralelnih fotografskih istraživanja. Tijekom pisanja putopisa najčešće se koristi publicistički stil odnosno književno-publicistički podstil. Književno-publicistički podstil smatra se kao granica između publicistike i književnosti. Tom žanru pripadaju neke reportaže, putopisi, polemike te tipovi kritika.

Štoviše, pisac ne izmišlja lažne događaje i putovanje već objektivno i istinito iznosi izričito ono što je vidio svojim očima i doživio. Opisuje stvarne živote drugih u drugim zemljama tijekom svojeg putovanja. Pisac već tijekom putovanja stvara priču u svojoj glavi o svojem putovanju i što sve želi ispričati drugima putem putopisa. Ne izvrće sliku stvarnosti već je opisuje na način kako je stvari i pojave vidio i doživio. Pisac pred sobom stvara putopis kada sebi postavi cilj kako bi opisao svoje putovanje, zemlju i njihovu sredinu, povijest te zemlje, ljude, tradiciju i kulturu s kojom se upoznao. Autor putopisa može biti bilo tko neovisno o njegovom obrazovanju.

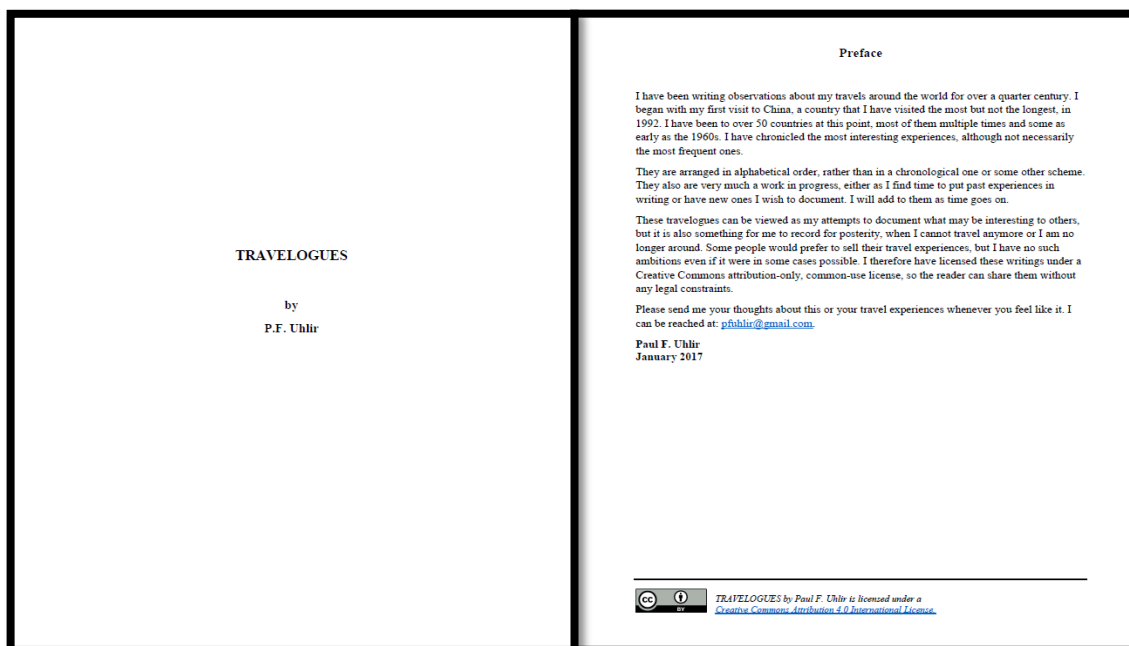
Prema tome, autori putopisa nisu samo književnici i novinari, nego mogu biti i znanstvenici, umjetnici, osobe koje su putovale i na kraju zabilježile svoje putovanje u obliku putopisa. Putopis je smatran kao najslobodnija forma pisanja jer se u njemu mogu izbjeći mnoga pravila pisanja koja prikazuju dojmove i opažanja jedan za drugim, a da nije ukroćen sa posebnim pravilima pisanja. Putopisni tekstovi većinom se pojavljuju u novim medijima, u oblicima „vloga“ i/ili teksta popraćenog multimedijalnim sadržajem.

2.1. Putopis u novinarstvu

Novinarstvo je odredilo pravila i norme koje se moraju poštivati za svaki žanr. Prema tome, postoje i pravila i norme koji se tiču putopisa. Uz putopis postoji i putopisna književnost koja se usporedno razvija u polju novinarstva. Zbog toga što su mnogi pisali putopise za novine i medije postalo je teže razlikovati granicu književnosti od samog novinarstva. Jedan od najvažnijih elemenata u pisanju novinarskog teksta je istinitost. Ključna razlika između pisanja putopisa za novine i putopisa u književnosti je točnost navedenih činjenica u tekstu. Novinarstvo definira putopis kao „...složeni novinarski žanr koji svojim stilom pisanja predstavlja granični oblik između novinarstva i književnosti, a ujedno je blizak reportaži jer je novinarski putopis zapravo niz reportaža.“ (Malović, 2005 : 57) Putopis i reportaža imaju slobodnu strukturu koja omogućava novinaru da na svoj kreativni način zabilježi okolinu oko sebe. Kada se radi o pisanju putopisa, novinar i/ili putopisac mora zvesti čitatelja i začarati ga da čitatelj ima dojam da se nalazi tamo. U putopisnim tekstovima izražava se destinacija, vizualni elementi, arhitektura, gastronomija, povijesno – kulturni elementi, kultura i tradicija, ali fokus je na vizualnim zapažanjima i doživljajima pisca. Najveća zabilježena promjena putopisa je kada je masovno distribuiran diljem raznih medija kojima se može pristupiti iz udobnosti vlastitog doma. Preobrazba putopisnog teksta u videozapise zvane „vlog“ na društvenoj platformi Youtube i na televiziji u emisijama npr. „Koledžicom po svijetu“, „Idemo na put s Goranom Milićem“ podigla je televizijsku gledanost.

3. Glavni dio - analiziranje putopisa

Američki autor Paul F. Uhlir napisao je zbirku putopisa „Travelogues“, a sastoji se od šesnaest putopisa pisanih na engleskome jeziku. Zbirka sadrži putopise o Butanu, Kini, Kubi, Egiptu, Francuskoj (sadržaj je sakriven od čitatelja s opisom „nastavit će se“), Madagaskaru, Mongoliji, Novom Zelandu, Rusiji, Senegalu, Južnoj Africi, Južnoj Africi br.2, Švicarskoj, Tahitiju, Tunisu i Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Zbirka putopisa dostupna je samo u online izdanju, a bila je objavljena u siječnju 2017. Autor na samom početku naglašava kako je zabilježio svoja najzanimljivija iskustva u zbirci te ih smatra kao svojim pokušajima da ispriča drugima sve ono što može biti zanimljivo. Na taj način autor u svojim putopisima otkriva sve što je vidio, osjetio i ukusio. Proveo je više od četvrt stoljeća pišući svoja zapažanja. Također, ističe kako planira dodavati nove putopise u zbirku kako bi dokumentirao nova iskustva. Putopisi su proizašli iz njegova putovanja čija su primarna svrha bile poslovne radionice, a sekundarna svrha bila je upoznavanje drugih zemalja i njihove ponude. Prema tome, sami putopisi su hibridnog tipa te se oblikuju i u memoare tzv. „privatni žanr“. Razmatrajući i analizirajući putopise Paula F. Uhlira nastojat ću prikazati koliko se oslanja na vizualne elemente i doživljaje kako bi putopise napravio što privlačnijim za čitanje i/ili posjećivanje te destinacije. Svrha putovanja svakog putopisa u zbirci bila je većinom radi poslovne obaveze. U nastavku se nalaze četiri analizirana putopisa, a to su putopisi o Egiptu, Tahitiju, Mongoliji i Tunisu. U analiziranim putopisima autora Paula F. Uhlira želim istaknuti: prednosti i mane putopisa, sadrži li putopis vizualne elemente i događaje te fotografije i/ili videozapise te koliko je sadržaj putopisa zanimljiv.

Slika 1 Izgled zbirke putopisa Izvor:
<https://paulfuhlr.com/TRAVELOGUES-wlicense.pdf>
(pristupljeno 13:34h 17. kolovoza 2022.)

Slika 2 Uvodni dio zbirke Izvor:
<https://paulfuhlr.com/TRAVELOGUES-wlicense.pdf>
(pristupljeno 13:34h 17. kolovoza 2022.)

3.1. Egipat

Na početku putopisa autor predstavlja motiv putovanja u Egipat, a to je sudjelovanje u predavanju na radionici „Pristup znanju“ u Aleksandrijskoj knjižnici. U uvodnom dijelu svog putopisa piše o Jaimeu Loveu direktoru nevaladine organizacije povezane s Ralphom Naderom pod nazivom „Consumer Project for Technology“. U samom početku putopisa autor ne izražava nikakve doživljaje i vizualne elemente, već čitatelja u uvodnome dijelu putopisa informira o razlogu putovanja i ne privlači čitatelja da saznaje više. Na prvi pogled uvodni dio ispada kao reklama za oglašavanje tvrtke Jaimea Lovea. „...dobio nagradu MacArthur Foundation od 500 tisuća dolara, koju po mom mišljenju u potpunosti zaslužuje. Jamie je ekonomist koji se brine za javni interes u organizacijama...“ (prijevod, Uhlir 2017 : 111)

U drugom odlomku fokusira se na vožnju vozača iz Kaira u Aleksandriju koja traje već tri sata. Šokiran je stanjem prometa na cestama. Uočava kako se u blizini nalaze piramide, ali ne odlazi na razgledavanje već prolaze pored njih i u sebi žali kako je propustio ljepotu piramida. Ponovno nastavlja u sebi razmišljati o vožnji vozača, a dijelom žali što nije proveo neko vrijeme razgledavajući ljepotu piramide. „...dok se ja trudim zadržati smirenost i šutjeti.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 111) Ispostavlja se kako je veoma razočaran vozačem i njegovom ludom vožnjom kada tijekom vožnje ne može prestati misliti o tome.

U sljedećem odlomku naglašava kako preživljava vožnju i stiže u hotel Windsor Palace. Iskoristio je priliku u odlomku te ukratko opisao arhitekturu hotela i veličinu hotelske sobe. „Sam hotel, Windsor Palace, sagradili su Britanci 1906. godine. Nalazi se točno u zaljevu luke u Aleksandriji, koja je veličanstveni polumjesec s hotelom smještenim točno u sredini. Windsor je jedan od onih kolonijalnih ekstravaganata s prijelaza stoljeća koji je vidio i bolje dane, ali koji je zadržao svoju buržoasku veličinu i razmetljivost usprkos slavi koja blijedi. Obiluje pozlaćenim korintskim stupovima u prizemlju, ukrasima u francuskom stilu i klasičnim umjetničkim djelima. Moja soba je doslovno viša nego što je široka, s visinom stropa od oko 20 stopa.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 111) U odlomku je vidljivo njegovo oduševljenje sa izgledom hotela, pozlaćenim stupovima u prizemlju i neobično visokom hotelskom sobom. Opisom hotela autor pomaže čitatelju očarati izgled, ali ne spominje ništa o zaljevu luke i njenom izgledu.

Autor se veselio klasičnom koncertu za polaznike radionice u Aleksandrijskoj knjižnici koji je propustio zbog kašnjenja iz nepoznatog razloga. Međutim, odlučuje obići ulice kako bi vidio ponudu hrane, ali ubrzo ostaje razočaran. Na ulicama vidi mnogobrojne restorane koji poslužuju razne iznutrice i nude na prodaju običnu vodu iz slavine u prljavoj plastičnoj boci. „Također ostavljamo na miru vodu, za koju se čini da je voda iz slavine poslužena u ponovno napunjenoj plastičnoj boci, s jednom prljavom srebrnom šalicom za nas dvoje.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 112)

U tom odlomku mogao je iskoristiti priliku i opisati ulice, miris hrane, opis atmosfere kako bi obogatio putopis vizualnim elementima i doživljajima. Preko ulice promatrao je način kako se desetak muslimana mole uz zvukove pjesme koji odzvanjaju iz zvučnika na ulici. Ističe kako je to društveno obavezujući ritual i kako ga takve pjesme nerviraju. Iako autora nervira pjesma na ulici, ukratko opisuje mali dio tradicije njihove vjere i kako je prizor moljenja na otvorenome svakodnevnim prizor.

Nailazi na pizzeriu te se odluči na kupnju jedne pizze i crvenog egipatskog vina, za koje kaže da je bolje od ponude drugih restorana u toj ulici. Večeri su vruće. Promatrajući ljude na ulici primjetio je kako mnogi šecu sa svojom obitelji, neki od njih puše nargile i piju kavu na terasama kafića iako su prošla 22 sata. Također, primjetio je kako sve žene nose šalove oko glave. Glazba na televiziji u hotelskoj sobi podsjeća ga na glazbu uz trbušni ples. Idući dan, odlazi u Aleksandrijsku knjižnicu u kojoj susreće tzv. moderno sekularno društvo za koje ističe da imaju mnogo toga zajedničkog.

Kasnije tog dana održao je govor, ali tvrdi kako većina islamskog svijeta ne shvaća temu o kojoj je govorio i imao pripremljenu prezentaciju. Uvečer ponovno izlazi na šetnju i ulazi u kafić s internetom u ulici za koju on opisuje kao „čini se kao središnja poslovna i turistička četvrt“. Korištenje računala u kafiću je bilo zahtjevno i komplicirano jer je većina ikona na arapskom, a piše se s desne na lijevu stranu te ubrzo odustaje od korištenja računala. Autor daje vrlo štur opis ulice i kafića kojeg je posjetio, izostavlja mnogo detalja, vizualnih elemenata i doživljaja. U početku je dobio informaciju kako korištenje računala mora platiti 150 dolara za sat, ali kada je došao do blagajne platio je samo 0,28 dolara. To je bilo olakšanje, ali je odlučio kako više neće koristiti računalo u kafiću.

Aleksandrijsku knjižnicu opisuje kao „vrlo impresivnu knjižnicu“ jer je bitno imati tzv. središte digitalnih informacija i promicanja znanja u Egiptu i islamskom svijetu. „Posljednjeg dana u Alexu nakon ručka idem u obilazak knjižnice. Vrlo je impresivan.“ (prijevod Uhlir, 2017 : 112) Autor ponovno propušta priliku opisivanja okoline oko sebe, bogatstvo knjižnice, atmosfere, vizualne elemente da bi učinio ovaj putopis privlačnijim i interesantnim.

Po završetku radionice vraća se natrag u hotel na večeru, a za večeru u hotelu smatra kako je bila „najpristojnija večera“ dosad. Poslije večere susreće i prepoznaje vozača koji ga je već vozio do hotela. Autor ostaje šokiran jer su male šanse da ga isti vozač vozi natrag u zračnu luku. Ovaj putopis pisao je tijekom vožnje do zračne luke kako ne bi ponovno gledao vozača kako vijuga kroz promet. Primjetio je kako se na cesti dogodila prometna nesreća te krivi njihov „luđački promet“. Putopis završava riječima „sukob civilizacije“ što se odnosi na stanje na cestama.

Putopis je kraćeg oblika na svega tri stranice, a u zbirci se nalazi na četvrtom mjestu. Više je nalik na izvještaj, nego na putopis podijeljen na odlomke. Iako je autor poslovno putovao u Egipat,

putopis sadržava vrlo malo opisanih vizualnih elemenata i doživljaja, atmosfere, kulture i tradicije te nije popraćen fotografijama i/ili videozapisima. Forma putopisa naginje na književnoumjetničku naraciju s nagovještajem memoara te je pisan jednostavnim engleskim jezikom. Sadržava šturu opise okoline i osobnih doživljaja, a fokus putopisa je na predavanju na kojem je autor sudjelovao. Vidljivo je kako autor nije navikao na kulturu i tradiciju Egipta te je doživljava kao zemlju punu neobičnih navika i tradicija. Putopis ima više mana nego prednosti jer sadržava više informacija o predavanju na kojem je autor sudjelovao, veliki dio je pisao o osobi koja je povezana sa održanim predavanjem, fokusiranje na vožnju njegovog vozača, nedostatak korištenja fotografija te vrlo kratki i šturi opisi vizualnih elemenata. Prednosti putopisa su kraći opisi piramida, hotela, ulica i hrane, šturi opis mjesta u kojem se nalazi.

3.2. Mongolia

Destinacija koja je opisana u putopisu je Mongolija, ali pola putopisnog teksta uključuje i drugu destinaciju, Peking. Mongolija, mjesto koje je autor oduvijek želio posjetiti odkad za sebe zna. „Ili je to da zadovoljim svoj fetiš za egzotikom.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 123) Prije desetak godina posjetio je Unutarnju Mongoliju te nagađa kako je vrlo slična Vanjskoj Mongoliji. „To je peta nova zemlja koju sam posjetio u protekloj godini...“ (prijevod, Uhlir 2017 : 123) Autor potvrđuje sam koliko voli putovati, a iz njegove zbirke vidljivo je kako mu njegov posao omogućava i osigurava putovanja po svijetu. Smatra kako svaka zemlja koju je posjetio zaslužuje biti opisana i ispričana čitateljima.

Prije putovanja u Mongoliju boravio je tri dana u Pekingu. Primjećuje kako se čistoća zraka u tim zemljama razlikuje. „Za razliku od uobičajene otrovne magle koja obavija grad i čini disanje svjesnom mukom, zrak je ovoga puta prilično čist...“ (prijevod, Uhlir 2017 : 123) U Pekingu je boravio zbog sudjelovanja na nekoliko prezentacija uključujući sudjelovanje na 6. konferenciji Međunarodnog društva za digitalnu Zemlju. Konferenciju opisuje kako je bila izvrsno organizirana, a sam domaćin je njegov dugogodišnji prijatelj.

Konferencija je imala dva dobra izlaganja, a jedan od izlagatelja bio je Michael Jones, tehnički direktor Google karata. Autor se najviše osvrće na prezentaciju „Google Earth“. Veoma mu se sviđjelo kada je Michael Jones pričao na koji način aplikacija funkcionira i kako radi. „Pošto dosta toga možete pogledati na njihovom portalu, neću reklamirati. Ipak vrlo impresivno.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 123) Više nalikuje reklami koja je posvećena aplikaciji „Google Earth“ i tehničkom direktoru bez obzira na to što mu nije bila namjera reklamirati. Druga „nezaboravna“ prezentacija govorila je o temi „Zemlja i svemir u 3D“. Ovu prezentaciju autor detaljno opisuje. Osim što je na održanoj konferenciji susreo neke stare prijatelje također upoznao je i neke nove. Štoviše, autor je iskoristio priliku da posjeti svoje „američke i kineske“ prijatelje.

Poslije konferencije odlazi s grupom kolega na radnu večeru na kojoj su raspravljali o poslovnim idejama za bilateralne studije. Sljedeće jutro proveo je opuštenu prijedodne uz rani ručak s osobljem Nacionalne znanstvene zaklade u američkom veleposlantsvu. Autor ni ne spominje nikakve vizualne elemente i događaje, već se fokusira samo na održane konferencije, a ni konferencije ne opisuje. Ističe kako je jedan dan večerao dva put u lokalnom vrhunskom lokalnu u kojem je konzumirao njihovu delikatesu pečenu patku.

Autor otkriva sva jela koja je konzumirao u lokalnu i detaljno ih opisuje, a jedino jelo koje ga je zabrinulo bila je salata. „Tamo je hrana bila prilično dobra i bilo je zabave uživo. Ručak s osobljem veleposlanstva u restoranu gyozu (knedle kuhane na pari) bio je autentičan, jeftin i dobar. Okruglice su bile punjene mljevenom janjetinom i puno kineskog peršina (cilantra). Zaokružilo ga

je predjelo od malo pečenog kikirikija i narezane salate koja je predstavljala umjereni rizik jer je bila nekuhana.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 124) Autor je iskoristio priliku i opisao jela, ali zanemaruje opis lokala što je nedostatak vizualnih elemenata. Prema tome, autor navodi kako je jeo vrlo dobro kao i obično.

Odlučio je svratiti na piće u bar kotela Crovn Plaza s pet zvjezdica. Hotel se nalazio pored BICC-a. Autor je iskoristio vrijeme koje je boravio u raskošnom baru ispijajući piće te čitajući novine „China Daily“. Sadržaj određenog članka novina potiče autora na razmišljanje. Autor čitatelju ne opisuje izgled hotela i bara, vizualne elemente, jedino što je čitatelju poznato je kako je bar „raskošan“.

Glavni čin ovog putopisa je putovanje u Monogliju, dok za boravak u Pekingu ističe kako je to bila samo usputna stanica. Sljedeće jutro dolazi u Ulaan Baatar, Mongoliju gdje se sastao s drugom grupom kolega s konferencije. Povod za plaćeno putovanje u Mongoliju je sudjelovanje na međunarodnim radionicama u Ullan Baataru. S njime dolazi grupa kolega iz Centra za promatranje Zemlje i iz ostalih održanih radionica iz Pekinga. Autor nastavlja imenovati sve osobe, a izostavlja opisivanje.

U pet ujutro sastaju se na zračnoj luci u Pekingu te se nakon bezbrižnog prijavljivanja na let dogodi incident. Jedan od kolega shvatio je da mu je netko ukrao novčanik te je prisiljen ostati u zračnoj luci. Međutim, incident je riješen te im se pridružuje dan kasnije. U Međunarodnoj zračnoj luci Chingiss Khan dočekao ih je mladi istaživač iz Nacionalnog sveučilišta. Čini se kako autor zanemaruje opisivanje svoje okoline, vizualne elemente i doživljaje te se najviše fokusira na prepričavanje samog putovanja. U šturoj i kratkoj rečenici izražava samo kako je vrijeme hladno i nebo oblačno. Tijekom vožnje uočava kako je cesta neravna. „Krajolik je neplodan i pustinjski. Nalazimo se u velikoj dolini, okruženoj sa svih strana umjerenom visokim planinama. Podsjeća na Nevadu, bez kaktusa i grmlja. Na periferiji se nešto gradi, ispresijecana malim stadima ovaca i goveda uz cestu.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 125) U ovom slučaju autor opisuje krajolik i okolinu oko sebe i a dodatno tome i uspoređuje s okolišem iz Nevade, SAD-a.

Vožnja je trajala svega dvadesetak minuta do grada. Autor se fokusira na broj stanovnika grada, a ne na ono što grad nudi. „Ulaan Baatar sada ima oko milijun ljudi u gradu i okolici, što je oko 40% male populacije zemlje.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 125) Čini se da autora više zanima broj stanovnika u gradu, nego sam grad. Komentira kako područje grada izgleda čisto, ali da osjeća kako je zrak zagađeniji. No, s vedrije strane slike vrijeme postaje toplije i sunčanije.

Odlučili su rezervirati hotel s tri zvjezdice usred sveučilišne četvrti, a nakon smještaja u hotel odlučuju otići na kasni ručak. „Prilično je prljavo s malo pogodnosti, a naši kineski suorganizatori sastanka nezadovoljni su.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 125) Autor daje štur razlog nezadovoljstva hotelom te ponovno odabire opciju neopisivanja. Ubrzo nakon što izađu iz hotela, shvatili su da

taxi usluga gotovo nema, javni prijevoz je praktičniji za one koji znaju pričati jezik i ima mnogo „privatnih automobila“ koji bi im vjerovatno skupo naplatili. Ponovno se fokusira na stanje na cestama te komentira kako su ceste potencijalne smrtonosne situacije. „... svi voze kao da se trkaju konji po pašnjacima. Automobili imaju prednost prolaza u odnosu na pješake.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 125) Primjetio je kako na cestama gotovo pa nema semafora, a ceste su pune automobila. Dolazi do zaključka kako je trčanje preko ceste i izbjegavanje automobila na cestama nužno ukoliko se želi prijeći preko ulice.

Konačno stižu do restorana tzv. mongolijskog autentičnog roštilja. Opisuje kako je interijer lijep, a u ponudi imaju dva „bara s hranom“. Jedan je za kuhanu hranu, a dok drugi nudi hladne i tople priloge uz naravno bar sa pićem. Opisuje kako ovo mjesto ima drugačiji način naručivanja i spremanja hrane. Gost dolazi do sastojaka za jelo te ih po želji izabire. Željeni sastojci stavljaju se u zdjelu te se nose do kuhara na kuhanje. Kuhar sastojke peče na ravnom okruglom stolu, a kada je jelo spremljeno, gost dolazi po svoju zdjelu. „Prilozi su uglavnom bili pripremljene salate od povrća ili mesa, plus škrobovi i juhe. Preskačem salatu od konjskog želuca i janjeću iznutricu i idem na domaći pomfrit i neke salate od povrća. Uzimam i jedno od lokalnih piva, Chinggis...“ (prijevod, Uhlir 2017 : 125) Vidljivo je kako se mongolijski autentični roštilj uvelike razlikuje od klasičnog i standardnog roštilja. Na samom završetku putopisa autor komentira svu hranu koju smatra ukusnom kako je vrlo dobra i „zabavna“. Putopis završava s nagovještajem njegovog nastavka.

Putopis o Mongoliji sadrži najmanje opisanih vizualnih elemenata dosad. Sažetak putopisa podijeljen je na dvije destinacije. Početak je o Pekingu, a kraj putopisa govori o Mongoliji. Uočljivo je kako autor namjerava dovršiti ili dodati nova iskustva ili događaje, ali datum nije poznat. Tekst se proteže na tri stranice, a sam putopis nalazi se na sedmom mjestu u zbirci. Forma putopisa više naginje na formu izvještaja o poslovnim konferencijama, nego o vizualnim elementima i doživljajima tih destinacija. Putopis nije popraćen s multimedijalnim sadržajem. Autor u putopisu više je fokusiran na opis konferencija na kojima je sudjelovao. Prednosti putopisa su opisi restorana, hrane i stanje na cestama, a mane putopisa su nedostatak opisivanja vizualnih elemenata i doživljaja te prevelik naglasak na opisu poslovnih konferencija. Međutim, kako sam putopis nije dovršen postoji mogućnost kako će autor dodati nova iskustva i događaje koji će biti popraćeni opisima vizualnih elemenata i doživljaja.

3.3. Tahiti

U uvodnom dijelu autor predstavlja destinaciju o kojoj piše u putopisu, a to je Tahiti. Povod putovanju bilo je sudjelovanje na radionici za otvoreno licenciranje orbazovnih materijala. Put do Tahitija bio je vrlo dug i zahtjevan jer su dvije različite organizacije u dvije različite države organizirale putovanje. „Samo skok, skok i skok.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 175) Prema tome, let je trajao 35 sati, presjedanje s jedne zračne luke na drugu. Unatoč duljini putovanja i njegovoj iscrpljenosti bio je sretan što nije bilo problema vezanih uz let i prtljagu. Tijekom slijetanja uočio je kako ocean pistu zapljuskuje valovima. Razmišljao je o tome kako mora postojati još jedna pista udaljena od oceana koja može poslužiti kao rezervna pista za slijetanje ukoliko ona pista bude nedostupna.

U jutarnjim satima stiže u Tahiti i ulazi u veoma skupi taxi do hotela Hilton. U hotel je stigao ranije, nego što je bilo predviđeno te ističe kako se morao presvlačiti u javnoj kupaonici i nije imao pristup internetskoj mreži. Raspoloženje mu se pogoršavalo kako je osoblje na recepciji bilo mrzovoljno te je imao osjećaj da mu dan odmiče. Međutim, raspoloženje mu se ne popravlja čak ni kada mu je odobren ulazak u sobu za koju opisuje da nije ništa bolja od jeftinog motela u SAD-u. Pretpostavio je kako će ga hrana oraspoložiti te se uputio prema blagavaonici.

Pri ulasku u blagavaonicu zapaža kako je izgrađena na stupovima iznad oceana koja je napola na otvorenom sa slamnatim krovom i u njoj vlada ugodni ambijent. Ukratko opisuje izgled neobične hotelske blagavaonice te se pritom više oslanja na osjet vida, nego sluha i njuha. Primjerice, mogao je opisati zvuk valova koji se bliže obali, zvuk glazbe u pozadini, cvrkut ptica, ljetni „morski miris“, mirisi hrane. Odlučio je večerati morske plodove iz tzv. „netaknutog oceana“ te je uz to odlučio popiti suho francusko bijelo vino.

Autorov fokus s hrane prelazi na osoblje za koje tvrdi da su primarno transvestiti ili transseksualci našminkani i s nakitom. Autor u odlomku koristi vulgarne riječi za osoblje te ih osuđuje na temelju njihovog izgleda. Idući dan odlazi na radionicu na kojoj drži govor. Kasnije tog dana odlazi zajedno s grupom u restoran Papeetea na ranu večeru. Restoran Papeetea je belgijski lanac u kojem osim ponude hrane i pića spremaju svoje pivo. „Međutim, kao i sve ostalo ovdje, pivo se pokazalo ne baš dobrim i jako je skupo. Hrana je ista.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 176) Ukazuje kako nije oduševljen niti hranom i pićem niti okolinom oko sebe. Također, čitatelju ne opisuje vizualne elemente restorana.

Budući da mu je ovo posljedni dan na Tahitima zajedno s grupom prošlu noć dogovorio se za jednodnevni kratki izlet do najbližeg otoka Moorea. Autor u početku putopisa daje šture opise vizualnih elemenata i osobnih doživljaja. Međutim, autorovo opisivanje vizualnih elemenata se povećava te je vidljiv autorov trud pri opisivanju svoje okoline, ljudi oko sebe, ljepote koju vidi i

onoga što osjeća. „Ovo je još jedan savršen dan u ovom navodnom raj, barem prema atmosferi.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 176)

Putovanje trajektom trajalo je ukupno 50 minuta, na kopnu odlaze kupovati namirnice za piknik te započinju obilazak otoka s vodičem u kombiju. Naglašava kako je otok Moorea privlačan, brdovit i šumovit te je ispresijecan luksuznim rezidencijama i pun životom domorodaca na otoku. Nedugo nakon razgledavanja otoka autor smatra kako je jedna od glavnih atrakcija ronjenje na obližnjem grebenu.

Veoma je oduševljen otokom i uzbuđen zbog ronjenja, a ugodno i toplo vrijeme im je poboljšalo ugođaj. Nakon što su se opremili za ronjenje, vodič im savjetuje da ostanu s njime u plićaku. „On je ostarjeli američki hipi, vrlo mršav s dugom kosom, koji očito zarađuje za život u tropskom skrovištu.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 177) Autor opisom vanjskog izgleda vodiča ističe kako on nije standardni profesionalni vodič, već kako djeluje opušteno i ležerno.

Prije nego što su se pripremili za ronjenje, vodič im je omogućio da dožive jedan od najzanimljivijih događaja tijekom jednodnevnog izleta. „Uskoro ga prate tri raže koje mašu perajama kako bi ostale na mjestu protiv struje. Stisnuo je šaku i ispružio ruku ispod površine vode, izravno u ždrijelo raže. Ruka mu ulazi u usta žare, gotovo do lakta. Pita nas želimo li učiniti isto i jedan po jedan činimo.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 177) Taj događaj autor opisuje kao jedno bizarno iskustvo koje je postalo jedno zanimljivo iskustvo i uspomena koju će pamtili. Nakon 15 minuta odlaze roniti, primjećuje kako je voda bistra, duboka oko pet metara, dno je orubljeno koraljnim grebenom sa šarenim raslinjem i tropskim ribama. Plivanje u bistroj vodi zajedno s kolegama i morskim životinjama komentira kako mu je bilo zabavno. Međutim, trenutak zabave se prekinuo nakon što je ogrebao koljeno nakoralju. Jedan iz gurpe po struci je morski biolog te mu savjetuje da prvom prilikom liječi ranu na koljenu. Ukoliko ne ode na liječenje rane koža mu se može inficirati, a noga naoteći.. „Imao sam vizije kako me nose iz aviona u SAD-u, u delirijumu i na nosilima.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 177) Kolega ga je uvelike uplašio te je prvom prilikom odlučio se pobrinuti za svoje ranjeno koljeno.

Pri kraju razgledavanja otoka nailaze do otmjenog odmarališta zvanog Hyatt te odlučuju razgledati i prošetati odmaralištem. Također, svidjela mu se okolina za koju kaže kako je lijepa, ali vrlo izolirana od svega i kaže kako ne bi dugo izdržao na tako izoliranom mjestu. Smatra kako je to mjesto idealno za isključivanje od svijeta. „Zanimljivo je, ali tamo bih poludio za par dana.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 177) Nakon razgledavanja svako se vraća u svoj smještaj, a nakon mirne večere u otvorenoj hotelskoj blagavaonici kreće natrag u zračnu luku. Putopis završava s nagovještajem humora kako ipak neće biti potrebna nosila hitne pomoći.

Putopis o Tahitiju sadrži više vizualnih elemenata i doživljaja nego prethodno analizirani putopis. Ovo je kraći putopis na svega tri stranice, a u zbirci se nalazi na 14. mjestu. Također,

forma putopisa naginje na književnoumjetničku naraciju s nagovještajem memoara, a pisan je engleskim jezikom te je podijeljen na kratke odlomke. Ne koristi nikakve multimedijalne sadržaje kako bi prikazao o čemu je pisao i primamio fotografijama ili videozapisama. Fokus putopisa je na jednodnevnom izletu na otok Moorea koji je očarao autora. Prema tome, najviše vizualnih elemenata i doživljaja autor opisuje tijekom boravka na otoku. Putopis ima više prednosti nego mana. Prednosti putopisa su kraći opisi mjesta, hotela i detaljan opis jednodnevnog izleta na otok Moorea te nepostojanje detaljnih opisa njegovih poslovnih obaveza. Mane putopisa su kratki opisi događanja u kojima je sudjelovao.

3.4. Tunis

Autor ponovo započinje putopis održavanjem globalne konferencije UN-a u Tunisu. U Tunis dolazi preko Pariza dva dana ranije jer je poželio razgledati što sve nudi ovaj grad. Nakon svog putovanja naglašava kako mu je bilo drago što je odlučio doći prije kako bi iskusio ovaj grad na svoj način te se želi vratiti i razgledati sve što nije stigao vidjeti i iskusiti. Dan kasnije pridružuje mu se prof. Paul Berkman. Unajmio je auto kako bi obavio lokalno razgledavanje u predgrađu Tunisa, Carthageu prije početka konferencije WSIS-a.

Unajmljenim autom kreće iz zračne luke prema hotelu Corinthia Khamsa. Primjećuje kako je u području oko Tunisa izvrsno razvijena infrastruktura. „Konstruirano okruženje - ceste, zgrade itd. - sve je vrlo visoke kvalitete. Ovo zapažanje ostaje iznenađujuće konstantno dok putujem Tunisom.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 179) Također, prolazeći kroz grad primjećuje kako je i visoka razina sigurnosti, policija se nalazi svuda po gradu, na raskrižjima, ulicama itd. Visoka razina sigurnosti u autoru pobuđuje osjećaj udobnosti i sigurnosti za vrijeme boravka u gradu. „...pruža određenu udobnost u pogledu osobne sigurnosti od kriminala i terorizma...“ (prijevod, Uhlir 2017 : 179) Carthageu dodjeljuje titulu otmjenog predgrađa Tunisa zbog lijepih plaža, raznih povijesnih ruševina, muzeja i predsjedničke palače.

Nakon obilaženja odlazi u hotel i primjećuje kako se isti kompleks hotela nalazi nasuprot. „Ima sve standardne sadržaje s 5 zvjezdica, uključujući pun zdravstveni klub s masažama, lijepe restorane, prekrasne bazene i privatnu plažu.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 179) Smatra kako hotel zaslužuje pet zvjezdica jer ima osebujnu ponudu, ali navodi jednu zamjerku užasno sporu internetsku vezu. Iako autor navodi osebujnu ponudu hotela, ne opisuje ključne vizualne elemente hotela primjerice stil gradnje, izgled samog hotela. Nakon hotelskog ručka odlazi u kratak obilazak hotela i nastavlja s razgledavanjem okolice. Odlazi do ruševina i džamija koje je vidio na putu do hotela kako bi ih fotografirao. Međutim, autor ne prilaže fotografije uz putopise i ne opisuje ono što je vidio i osjetio. Za vrijeme večere odlazi preko puta u drugi hotel u kojem ga osiguranje natjera da preda svoju putovnicu kako bi mogao dobiti bedž za posjetitelje. Ubrzo shvaća kako je taj drugi hotel još otmjeniji, nego hotel u kojem je smješten. Odlučuje večerati u tuniskom restoranu u kojem naručuje salatu od šest vrsta povrća i tajine s piletinom od limuna. „Tajine je jako dobar i baš onakav kakav zamišljam da treba biti. Uz obrok ide malo mineralne vode i osrednje tunisko crno vino.“ (prijevod, Uhlir 2017: 180) Piše koja jela je naručio, ali ne objašnjava jela. a opis jela je veoma štur. Sljedeći dan sastaje se s kolegom Paulom Berkmanom s kojim odlazi u dvodnevnu avanturu. Navodi kako su ulice u Tunisu zbunjujuće bez obzira na dobru navigaciju te iz grada odlaze uz pomoć policijskih službenika koju su dobili zbog nesporazuma. Nesporazum je nastao kada su ih policijski službenici zaustavili radi ,kako autor navodi, pokušaja izvlačenja

novca. „Policajac koji nas je zaustavio na raskrižju je, čini se, zainteresiran za izvlačenje novca. Vidi nekoliko zapadnih turista zrelih za berbu.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 180). Međutim, čim saznaje da su oni delegati na WSIS-u konferenciji odmah ih pušta i daje upute za rutu koju su tražili satima. Ubrzo nakon toga stižu do njihove prve stanice, a to je grad El Jem. U El Jemu nalazi se izuzetno očuvan koloseum. Prije nego što odlaze u razgledavanje koloseuma, odlaze na ručak za koji kaže da je bio osrednji. Sam koloseum tvrdi kako je fascinantno mjesto na kojem ispadnu izvrsne fotografije. Razgledavanje koloseuma traje dva sata. Autor primjećuje tamnice u kojima su držali divlje životinje za borbu i gladijatore i rafter u kojem može zamisliti divlje spektakle. Autor navodi kako je oduševljen mjestom i nevjerojatnim prizorom. Uočava kako je koloseum okružen raznim trgovinama i štandovima u kojima trgovci prodaju razne stvari. Nakon razgledavanja odlaze na put i završavaju u jednom od većih primorskih gradova tražeći smještaj. Odlučuju noćiti u Hotelu Oasis s četiri zvjezdice jer su iscrpljeni i gladni od puta. „Ispostavilo se da je prilično luksuzan i pomalo funky, ali nema pritužbi.“(prijevod, Uhlir 2017 : 181) Međutim, smatra kako hotel ne zaslužuje tri nego četiri zvjezdice, ali ne navodi konkretan razlog. Hotelski restoran je uredan, a vidljivo je kako je više zadovoljniji zbog puno bolje internetske veze nego u prijašnjem hotelu. Ujutro odlaze prema poznatom ljetovalištu koje se nalazi na otoku Na. Do otoka odlaze trajektom, ali uzburo ostaju razočarani otokom. „Ravan je i dosadan i ispada da predstavlja veliko odstupanje od mnogo zanimljivijih dijelova Tunisa.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 181) Vidljivo je kako je autor imao visoka očekivanja za poznato ljetovalište koje ne ispunjava njihova očekivanja. Vraćajući se natrag uočavaju krdo deva za koje autor kaže da im izbija monotoniju od prazne pustinje. Na kraju se ispostavlja da je pustinja bila zanimljiv dio tog dana. Nastavljaju put kroz pustinju i kroz drevna naselja berberskih stočara, a lokacija koju su željeli obići je područje trogloditskih berberskih pastira. Dio pustinje koji su obišli je područje gdje je nekada snimljena scena iz filma Satr Wars. Kasnije dolaze do najudaljenijeg gradića, nepoznatog imena koji nudi jahanje deva u dinamama. Međutim, Paul odlučuje kako će se fotografirati s devama, ali kako je počeo padati mrak jahanje deva ne dolazi u obzir. Po povratku nailaze na neke neobične restorane u nekom gradiću za koje tvrdi da izgledaju gotovo isto. „Svi izgledaju gotovo isto, jarko osvijetljeni, s nekoliko plastičnih stolova i stolica na vanjskoj verandi i roštiljem koji se dimi. Svako mjesto ima ovcu koja visi za jednu nogu na otvorenom s gredi, jedina razlika je u tome što je zaklana, s rasječenim trupom i spuštenim krznom.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 181) Shvatili su kako nemaju drugu opciju nego odabrati neki od tih restorana i večerati. Odabrani restoran nema jelovnik, a u ponudi jela nude samo ovčji odrezak ili ovčja rebarca. Od pribora poslužen im je plastični tanjuri i čaše te vlastiti prsti umjesto vilice i noža. Dok jedu promatraju ih stanovnici toga gradića. „Istovremeno nas, naravno, promatraju mještani, koji nas očito smatraju zabavnima koliko i nama cijelo ludo iskustvo objedovanja.“ (prijevod, Uhlir 2017 : 182) Vrhunac boravka u restoranu je kada se sprijatelje s

njima i kada im pokazuju kako se kolje ovčeta. Također, to iskustvo ne bi bilo potpuno bez fotografiranja kojim su ovjekovječili taj jedinstveni događaj. „To je bilo nezaboravno iskustvo objedovanja!“ (prijevod, Uhlir 2017 : 181) Kasnije te večeri odlaze natrag u hotel te se pripremaju za znanstvenu konferenciju WSIS-a. Na konferenciji provode tri dana u hotelu Corinthia Khamsa i vraćaju se kući.

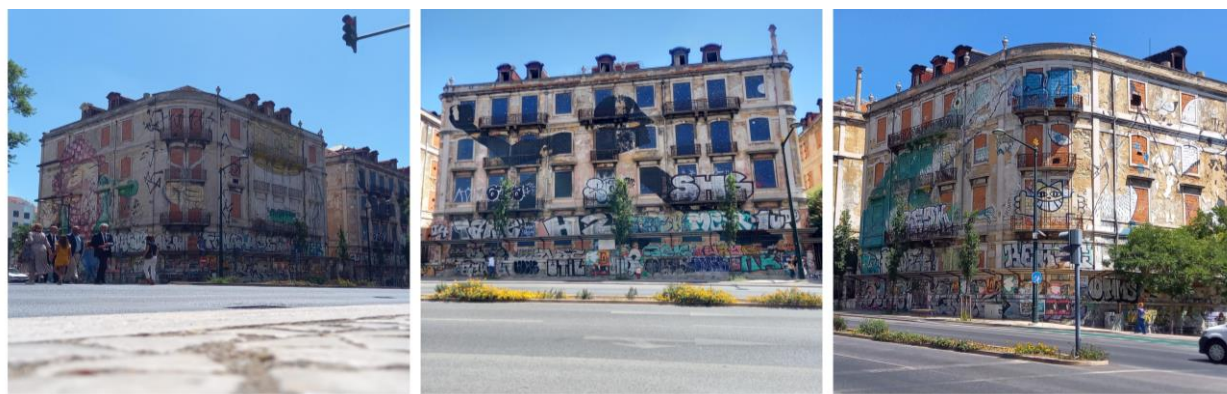
Putopis o Tunisu sadrži mnogo više vizualnih elemenata i doživljaja nego prethodno analizirani putopisi. Putopis sadrži tri stranice i podijeljen je na odlomke, a u zbirci se nalazi na 15. mjestu. Također, i forma putopisa je ista: naginje na književnoumjetničku naraciju s nagovještajem memoara, a pisan je engleskim jezikom. Ni u ovom putopisu autor ne koristi multimedijalne sadržaje kako bi čitatelju omogućio njegov pogled mjesta i događaje koje je opisao. Smatram da putopis ima više prednosti nego mana. Prednosti putopisa su što sadržava više kraćih opisa mjesta, hotela, restorana i detaljan opis dvodnevnog izleta kroz pustinju i različite gradove te ne sadržava detaljne opise njegovih poslovnih obaveza, već su one samo spomenute. Mane putopisa su nedostaci multimedijanih sadržaja te kraći opisi vizualnih elemenata i osobnih doživljaja.

4. Osobni putopis „Šetnja Lisabonom“

Putovanje u Lisabon, Portugal trajalo je svega dva tjedna, a svrha samog putovanja bila je posjet obitelji. Nostalgija i žudnja u meni da se vratim u svoj drugi dom se tijekom godina povećala. Dan je kucnuo kada sam odlučila ovo je savršena prilika da odem. Kupnja karte, pakiranje kofera, odlazak u Zračnu luku Franje Tuđmana u Zagrebu i neizvjesno čekanje aviona za polijetanje. Jedan dan ističe se najviše od drugih, a to je ponovljena šetnja ulicama Lisabona.

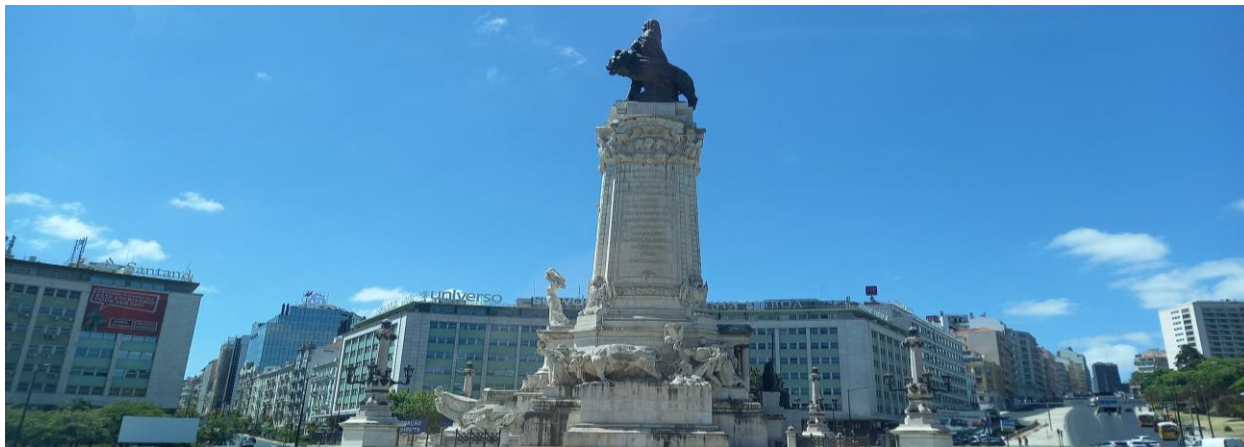
Čari glavnog grada koji ima veliku i bogatu ponudu arhitekture, gastronomije i etnografije u turističkoj sezoni znači eksplozija turista. Najveće gužve u Lisabonu su iznenađujuće tijekom tjedna. Zašto? Potpuni kaos na cestama čine stanovnici Lisabona koji idu na posao uključujući i mnogobrojne turiste. Vikendom su manje gužve te se lakše prolazi gradom, ali svejedno je prisutna gužva bez obzira na to je li velika ili mala.

Šetajući Avenijom Fontes Pereira de Melo uočavam kako je okružuju visoke moderne zgrade, ali od svih zgrada najviše se ističu tri stare zgrade. Avenija Fontes Pereira de Melo je jedna od najpopularnijih avenija ulične umjetnosti u Lisabonu. Tri stare zgrade ističu se zbog grafita koji su naslikani po njima. Zgrade s uličnom umjetnošću su napuštene, a arhitektura te ulice je raznolika jer se nove zgrade sukobljuju sa stilom starijih zgrada. Prva zgrada na sebi ima raznolike male i šarene grafite, ali grafit koji se ističe od svih je veliki grafit dječaka čija je ruka ukomponirana na način da djeluje kao da drži stup ruba zgrade. Na drugoj zgradi pored prve na sebi ima naslikanu sjenu čovjeka koji izgleda kao da pleše u noćnom zvjezdanom nebu, a na dnu se nalaze mali šareni grafiti. Na zadnjoj zgradi grafit koji se ističe je veliki grafit aligatora koji je ukomponiran na način da izgleda da rukama prolazi kroz zgradu. Zvukovi na ulicama koji nikad ne staju, čavrljanje i smijeh drugih koji šetaju i oni koji staju te se dive uličnoj umjetnosti, a u pozadini se čuju automobili koji uvijek negdje žure.

Slika 3 Avenija Fontes Pereira de Melo - grafiti na zgradama Izvor: osobna arhiva

Dok šecem dalje uočavam Rotor Marquês de Pombala poznat i kao Trg Marquês de Pombal. Njemu je podignut spomenik u čast brze reakcije nakon velikog potresa u Lisabonu 1755. godine. U centru rotora nalazi se brončani kip visok 40 metara, a kip nalikuje na žensku figuru kao simbol Lisabona poslije obnove. Taj rotor spaja Aveniju Fontes Pereira de Melo s autocestom A5 koja je dostupna svima. Međutim, Lisabon nije grad u nizini, već je većinski dio na brdovitoj strani što znači da ta šetnja lagano zamijeni jedan dan u teretani. Poprilično je teže doći do spomenika kad ga okružuje rotor koji ima tri trake za automobile, ali spomenik se najbolje vidi kada se gleda iz daljine.

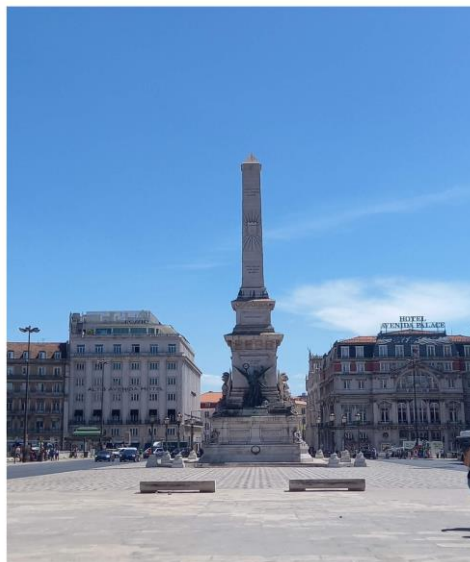
Slika 4 Rotor Marquês de Pombal Izvor: osobna arhiva

Nastavljajući šetnju dalje po Aveniji da Liberdade nailazim s jedne i druge strane na skupocjene trgovine kao što su Guess, Louis Vuitton i brojne druge. Avenija među stanovnicima Portugala nosi titulu „najskuplja avenija“ baš radi tih skupocjenih trgovina. Cesta za promet ima četiri trake za motorna vozila, a s obje strane nalaze se manji parkovi u kojima se krije tradicionalni kiosk sa malenom terasom za ispijanje kave. Uzimam kratku pauzu od šetnje te odlazim do kioska da popijem jednu kavu i odmorim noge. Odmarajući na terasi u parku osjećam miris svježe kuhane kave i miris slastica od kojeg čovjek može ogladnjeti u sekundi. Ljudima se nigdje ne žuri, svi odmaraju te ispijaju kavu uživajući u malenom zelenom parku i zvukovima malih slapova koji padaju s fontane u parku.

Slika 5 Tradicionalni kiosk sa malenom terasom Izvor: osobna arhiva

Spuštajući se niz ulicu dolazim do Trga Rossio jednog od najpopularnijih trgova u Lisabonu poznatog i po imenu Praça Dom Pedro IV. Mnogo kafića, restorana i suvenirivca okružuje Trg, a neki od njih stoje još iz 18. stoljeća kao što je kafić Nikola. Služi kao jedna od glavnih atrakcija Lisabona pa je i zato uvijek prepun turista. Prema tome, ukoliko poželite sjesti na kavu ili napitak po odabiru najbolje je otići lutati po ulicama dalje od turističkih atrakcija jer će kava ipak biti jeftinija i ukusnija. Iza trga prije Dizala Santa Justa nalazi se uspinjača istog imena koja štedi korake ukoliko se umorite.

Malo dalje iza Trga Rossioa nalazi se Dizalo Santa Justa. Dizalo Santa Justa 2002. godine klasificirano je kao nacionalni spomenik. Međutim, ono nije samo dizalo već i vidikovac, nakon što se dizalom odvezete gore, moguće se popeti stepenicama do vidikovca s kojeg se vidi jedan veliki dio Lisabona. Ulaz se naravno plaća, ali pogled je očaravajući i ostavlja bez daha. Dok ulicom odzvanja glazba uličnih pjevača koji zabavljaju prolaznike i one koji čekaju u redu za dizalo, iz daljine se čuje talasanje valova i osjeća miris svježih spremljene hrane koji izaziva zazubice. Iza dizala na uglu nalazi se još jedna ulična umjetnost, a to su dvije oslikane ptice. Malo dalje od Dizala Santa Justa nalazi se slastičarna Amorino koja ima najbolji sladoled u gradu. Sladoled izrađuju od punomasnog mlijeka koje daje sladoledu taj bogat i intenzivan okus.

Slika 6 Trg Rossio, Dizalo Santa Justa, slastičarna Amorino Izvor: osobna arhiva

Kako sam napomenula, ukoliko se odvažite lutajući ulicama izvan centra možete naići na vrlo zanimljivu i povijesnu arhitekturu takozvane skrivene „dragulje“. Primjerice, visoke kuće pune malih ručno oslikanih bijelo – plavih pločica koje nose značajnu svrhu. Njima se pokrivala kuća umjesto običnom fasadom kako bi u slučaju potopa što manje vode ulazilo u kuće. U svakoj ulici postoje skriveni „dragulji“, a to su restorani i kafići. Ako dovoljno zalutate, u ovim ćete ulicama naći bolju ponudu i ugodniju atmosferu nego u prenapućenom restoranu blizu trga. Ginjinha bar ima samo par stajućih mjesta, a pruža priliku da se može kušati jako i slatko alkoholno piće.

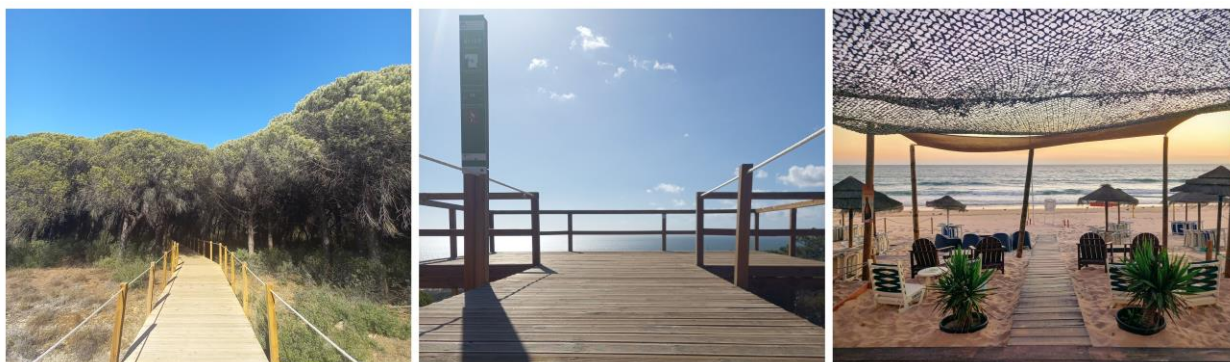
Slika 7 Bijelo – plave pločice na kućama, Ginjinha bar Izvor: osobna arhiva

Šetnja Lisabonom me podsjeća na mjesto koje mogu istraživati svaki dan i ostati oduševljena iz više razloga. Velika većina ljudi je uvijek dobro raspoložena i prijateljski nastrojena te su uvijek spremni pomoći. Međutim, šetnja po rivi pored rijeke Tejo je moja omiljena vrsta šetnje. Kada zatvorim oči, druga osjetila se probude, intenzivnije čujem zvuk leta galebova i valova na rijeci od malih brodića koji njome plove, miris hrane od koje postajem kao lik u igranom filmu i slijedim trag hrane po zraku. Nakon velike šetnje odlazim u restoran skriven od turista te naručujem tjesteninu sa škampima. Također, u jelovniku uočavam jelo Carne a portuguesa koje se sastoji od svinjskog mesa, školjaka s prženim krumpirićima rezanih na kockice. Zvuči kao pomalo čudna kombinacija, no iznenađujuće je koliko nešto naizgled neobično može istovremeno biti izvanrednog okusa. Desert je obavezan poslije obilnog ručka, a poslužuje se uglavnom kava i/ili desertno vino Porto i tradicionalna slastica Pasteis de Nata. U mom slučaju obavezno naručujem sve navedeno. Moj iskreni savjet, ukoliko se odlučujete za butelju desertnog crvenog vina Porto, nemojte je popiti na prazan želudac jer vas može dobro omamiti. Vino ima veliku količinu alkohola, što je vino starije to je vino bolje, slađe i jače. Nakon uživanja u atmosferi i glazbi restorana vrijeme je za vraćanje u stan.

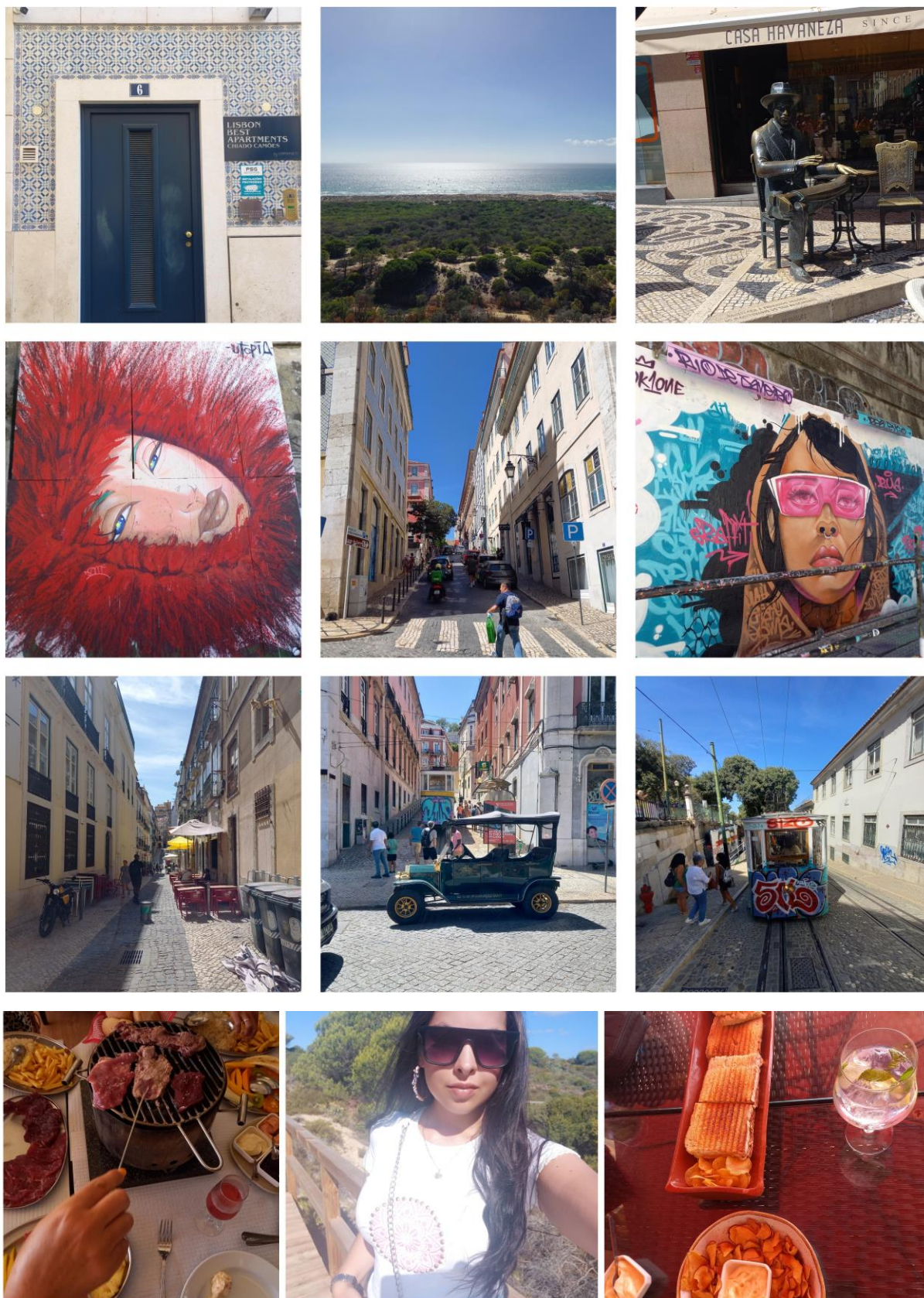
Slika 8 Tjestenina sa škampima, Carne a portuguesa, Pasteis de Nata Izvor: osobna arhiva

Postoje razne destinacije izvan Lisabona za koje ljudi inače ne znaju i ne obilaze ih. Primjer takve lokacije je Reserva Botânica Mata Nacional dos Medos, passadicos Costa da Caparica. U tome parku prirode nalazi se šetnica s tri vidikovca koja gledaju na obalu, mirno područje u kojem ljudi dolaze da prošetaju i razbistre glavu s panoramskim pogledom na plaže. Tijekom šetnje čuju se cvrčci i ptice, razbijanje valova o obalu i sve brige u potpunosti nestaju.

Slika 9 Reserva Botânica Mata Nacional dos Medos, pješčana plaža Izvor: osobna arhiva

U nastavku prilažem dodatni kolaž s fotografijama destinacija o kojima nisam pričala, ali sam ih vidjela i doživjela.

Slika 1 Kolaž fotografija Lisabona Izvor: osobna arhiva

5. Zaključak

Putopis je danas izrazito atraktivan žanr u medijskom svijetu, ali je njegov oblik od nastanka izmijenjen. S obzirom na to kako putopisi imaju danas važnu ulogu u svakodnevnom životu turista s ciljem njegovog kulturnog obogaćenja, postali su sve popularniji kroz godine i transformirali su se i u oblik videozapisa poznat kao „vlog“. Završni rad „Putopis kao forma komuniciranja turističkih destinacija suvremenom turistu“ napisan je kako bi se analizirali navedeni putopisi i analizom pokazale prednosti i mane putopisa. Na kraju završnog rada nalazi se osobni putopis kao pokušaj stvaranja zanimljivog putopisa obogaćen vizualnim elementima i doživljajima. Smatram kako osobni putopis „Šetnja Lisabonom“ može namamiti suvremenog turista, čitatelja da posjeti ovu destinaciju jer dotiče sva njegova osjetila, dok prethodno analizirani putopisi u tome nisu toliko uspješni jer im nedostaju opisi vizualnih doživljaja. Putopis je jedna od formi kojom suvremeni turist, putnik, ali i čitatelj koji nema namjeru putovati u te destinacije komunicira s različitim destinacijama.

Prvi analizirani putopis sadržava najmanje opisanih vizualnih elemenata i doživljaja te je više nalik na izvještaj nego na putopis. Nije popraćen fotografijama, u jednom dijelu putopisa čini se da reklamira neku tvrtku. Iz putopisa najviše je uočljivo autorovo nezadovoljstvo destinacijom koju je posjetio.

U drugom analiziranom putopisu autor rijetko opisuje ono što vidi i što doživljava, u putopisnom tekstu najviše se fokusirao na poslovne konferencije. U putopisu se nalazi samo nekoliko opisanih mjesta, vizualnih elemenata i doživljaja. Iako je putopis nazvan „Mongolija“, autor na pola putopisa piše o svom boravku u Pekingu, a tek u drugoj polovici nastavlja pisati o Mongoliji, ali putopis ne završava.

U trećem analiziranom putopisu autor tek pred kraj putopisa daje detaljnije opise vizualnih elemenata i doživljaja. U putopisu je najviše opisanih vizualnih elemenata i doživljaja opisanih tijekom jednodnevnog izleta na otok Moorea.

Međutim, četvrti analizirani putopis ima najviše prednosti i opisa vizualnih elemenata i doživljaja. Putopis je pun raznih opisa mjesta, vizualnih elemenata i doživljaja, pa čak i novih iskustva.

Prema tome, prednosti u analiziranim putopisima su dobri, ali kratki opisi mjesta, okoline, doživljaja i vizualnih elemenata. Svaki putopis sadržava navedene prednosti, ali jedni više nego drugi. Mane analiziranih putopisa su mnogobrojni šturi opisi mjesta, okoline te nedostatak multimedijalnih sadržaja kao što su fotografija i/ili videozapis. Stoga, u prvom i drugom

analiziranom putopisu nedostaju opisi vizualnih događanja, dok su treći i četvrti analizirani putopis obogaćeni opisima. Prema tome, svi putopisi obuhvaćaju elemente istinitosti, ali element zanimljivosti najviše obuhvaćaju treći i četvrti putopis.

Nakon pročitanih i analiziranih putopisa iz zbirke „Travelogues“ proizašao je osobni putopis inspiriran idejom o čitanju putopisa o različitim destinacijama. Putopis se temelji samo na jednodnevnom izletu u Lisabon, zbog toga što mi je ovaj put ipak bio prioritet nadoknaditi izgubljeno vrijeme s obitelji. Cilj osobnog putopisa je predstaviti turistu, čitatelju destinaciju putem vlastitih opisa vizualnih elemenata i doživljaja. Uz to, putopis je popraćen fotografijama koje pokazuju čitatelju kako izgledaju opisana mjesta te ga čine još zanimljivijim i privlačnijim.

IZJAVA O AUTORSTVU

I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Luiza Vinković pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica završnog rada pod naslovom Putopis kao forma komuniciranja turističkih destinacija suvremenom turistu te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Studentica:

Luiza Vinković
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Luiza Vinković neopozivo izjavljujem da sam suglasna s javnom objavom završnog rada pod naslovom Putopis kao forma komuniciranja turističkih destinacija suvremenom turistu čija sam autorica.

Studentica:

Luiza Vinković
(vlastoručni potpis)

6. Literatura

Knjige:

- [1] Duda, D.: Priča i putovanje, Hrvatski romantičarski putopis kao pripovjedni žanr. Matica Hrvatska, Matica Hrvatska, Zagreb, 1998
- [2] Malović, Stjepan.: Osnove novinarstva. Golden marketing-Tehnička knjiga. Zagreb, 2005.
- [3] Hanusch, Folker; Fürsich Elfriede.: Travel Journalism: Exploring Production, Impact and Culture. Palgrave Macmillan. Basingstoke, 2014.
- [4] Talan, Nikica. 2012. Portugal. Školska knjiga. Zagreb.
- [5] De Lourdes Modesto, Maria. 1995. As receitas escolhidas. Verbo. Portugal.

Internet izvori:

- [1] https://www.researchgate.net/profile/Mirzana-Pasic-Kodric/publication/336739919_Tradicionalno_razumijevanje_putopisa_i_putopisne_proze/links/5db03f3192851c577eb9d530/Tradicionalno-razumijevanje-putopisa-i-putopisne-proze.pdf (pristupljeno 09:47h 11. kolovoza 2022.)
- [2] <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=51177> (pristupljeno 11:23h 12. kolovoza 2022.)
- [3] <https://www.putoholicari.rtl.hr/> (pristupljeno 16:49h 14. kolovoza 2022.)
- [4] <https://www.putopis.info/> (pristupljeno 17:58h 14. kolovoza 2022.)
- [5] <https://paulfuhlr.com/TRAVELOGUES-wlicense.pdf> (pristupljeno 13:27h 17. kolovoza 2022.)

7. Popis slika

Slika 1 Izgled zbirke putopisa.....	6
Slika 2 Uvodni dio zbirke.....	6
Slika 3 Avenija Fontes Pereira de Melo - grafiti na zgradama Izvor: osobna arhiva.....	19
Slika 4 Rotor Marquês de Pombal Izvor: osobna arhiva.....	20
Slika 5 Tradicionalni kiosk sa malenom terasom Izvor: osobna arhiva.....	20
Slika 6 Trg Rossio, Dizalo Santa Justa, slastičarna Amorino Izvor: osobna arhiva.....	21
Slika 7 Bijelo – plave pločice na kućama, Ginjinha bar Izvor: osobna arhiva.....	22
Slika 8 Tjestenina sa škampima, Carne a portuguesa, Pasteis de Nata Izvor: osobna arhiva.....	23
Slika 9 Reserva Botânica Mata Nacional dos Medos, pješčana plaža Izvor: osobna arhiva.....	23
Slika 10 Kolaž fotografija Lisabona Izvor: osobna arhiva.....	24